

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Konserwacja i restauracja feretronu z obrazem „Św. Anna ucząca czytać Marię” z poł XIX w. z kościoła pw. Ścięcia św. Jana Chrzciela w Zawadzie parafia Witankowo.

Autor projektu

Konserwator i restaurator dzieł
sztuki mgr Agnieszka Myszkowska

Tel. 607636510

Poznań, 31.01.2024

**PARAFIA
RZYMSKOKATOLICKA**
pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa
w Witankowie
Witankowo 24, 78-600 Wałcz
tel. 505-927-835

Tomasz...

Konserwator i Restaurator
Dzieł Sztuki
mgr Agnieszka Myszkowska
tel. 607 636 510

Myszkowska

OPIS ZADANIA

W ramach realizacji zadania planowane jest wykonanie pełnej konserwacji i restauracji feretronu z poł XIX w. z kościoła parafialnego pw. Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Zawadzie (kościół filialny parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Witankowie). Prace będą dotyczyły zarówno obrazu na płótnie, jak i drewnianego obramienia.

Obraz osadzony w dwustronnej ramie złożonej z płaskich desek po środku wykończonych profilowanymi listwami od wewnętrznej i od zewnętrznej strony. Rama osadzona na prostopadłościennym podstawie i zwieńczona rozetą z wolutowymi spływami i symbolami IHS i MARYIA w kole.

Ze względu na jednostronne malowanie prawdopodobnie wstawiony do feretronu później. Jeżeli jest to jednak pierwotne przeznaczenie obrazu wszystko wskazuje na to, iż kiedyś z drugiej strony widniał inny wizerunek obecnie nieznany. Karta identyfikacyjna obiektu zabytkowego wskazuje istnienie czarno-białego wydruku przedstawienia Gorejącego Serca NMP, którego na chwilę obecną brak w feretronie. Na obrazie na płótnie widnieje wizerunek Św. Anny uczącej czytać Marię. W centralnej części obrazu św. Anna, siedząca na krześle z czerwonym oparciem, ubrana w ciemnoniebieską suknię, czerwony płaszcz i brązowy welon. Z lewej strony obok jej kolan stoi młoda postać – Maria, która czyta leżącą na kolanach św. Anny książkę wodząc po niej palcem. Maria ubrana w białą sukienkę i niebieski płaszcz.

NR WPISU DO REJESTRU ZABYTKÓW

718/B z dnia 26.10.1982 r.

MIEJSCE PRZECHOWYWANIA

Kościół filialny pw. Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Zawadzie

ZLECENIODAWCA

Parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Witankowie

WYKONAWCA PROJEKTU

Konserwator i restaurator dzieł sztuki mgr Agnieszka Myszkowska

PLANOWANY WYKONAWCA PRAC

Konserwator i restaurator dzieł sztuki mgr Agnieszka Myszkowska

PLANOWANY CZAS PRAC

Marzec-grudzień 2024

WYMIARY

Ok 100x180 cm

CEL I ZAKŁADANE REZULTATY ZADANIA

Zadanie ma na celu przeprowadzenie pełnej konserwacji i restauracji feretronu (obrazu wraz z obramieniem). Wszystkie zabiegi będą wykonywane według przedstawionego poniżej programu prac konserwatorskich. Głównym założeniem, które będzie realizowane jest przede wszystkim jak największe poszanowanie oryginalnej substancji zabytkowej, zahamowanie postępujących procesów degradacji obiektu, utrwalenie pierwotnej materii oraz odtworzenie jak najbardziej zbliżonego do pierwotnego odbioru estetycznego dzieła sztuki. Dlatego wszelkie uzupełnienia wykonywane będą w technice zgodnej z oryginałem, a wtórne ingerencje, jak wymiana uszkodzonych elementów konstrukcyjnych ograniczona do niezbędnego minimum.

STAN ZACHOWANIA

Stan zachowania feretronu jest bardzo zły. Tyczy się to zarówno drewnianego obramienia, jak i samego obrazu. Już w 2000 r. p. Bernadeta Piecuch opracowując kartę identyfikacyjną obiektu zabytkowego zwróciła uwagę zamieszczając w opisie stanu zachowania i potrzeb konserwatorskich taką informację: „(stan zachowania) Zły, części drewniane przemalowane, farba łuszcząca się, brak uszu, ubytki profilowanych listew ramy. Płótno z wizerunkiem św. Anny silnie pofalowane, odkształcone, pochłapane farbą. Drukowany wizerunek Marii silnie uszkodzony przez wilgoć w lewym dolnym rogu z uszkodzeniami mechanicznymi, pofalowany, ślady pleśni.” Od tamtego czasu stan zachowania obiektu uległ znacznemu pogorszeniu. Brakuje drukowanego wizerunku Marii, przez co widoczne jest odwrocie drugiego obrazu. Feretrony zawsze mają estetycznie wykończone dwie strony, w obecnej formie odwrocie nie prezentuje się estetycznie. Należy uwzględnić także fakt, że utracił on funkcję użytkową w momencie rozdarcia płótna z przedstawieniem św. Anny (Rozdarcie biegnie pionowo pomiędzy postaciami przedstawionymi na obrazie) oraz utraty przyczepności do krosna w górnej partii obrazu. Obecnie w górnej partii obraz obwisł. Pogorszyło to stan zachowania już wcześniej pofalowanego płótna, zaprawy i warstwy malarskiej, która jest pociemniała, zabrudzona powierzchniowo i popękana.

/Fot. Zniszczenia feretronu./

Równie silnie zniszczona jest dekoracyjna, pokryta przemalowaniami rama. Dekorowanie feretronu różnorodnymi ozdobami, jak wstążki, czy kwiaty wiązało się z wbijaniem w deski gwoździ i pinezek, które skorodowane i powyginane okalają obraz, bądź wypadły/zostały wyciągnięte pozostawiając na powierzchni nieestetyczne dziury.

/Fot. Zwieńczenie feretronu./

W niektórych miejscach zaprawa z warstwą malarską złuszcza się całkowicie do gołego drewna, gdzieś jest jedynie poprzecierana.

Przyglądając się estetyce zwieńczenia zauważyć można wtórne przeróbki, szczególnie wolutowych spływów, nóg, wtórne może być także zewnętrzne listwowanie ramy.

/Fot. Podstawa feretronu./

Na drewnie widoczne są spękania/rozejścia łączy pomiędzy poszczególnymi deskami, a także inne ubytki mechaniczne, jak otarcia czy obtłuczenia.

Feretron jest także zachlapany, najsilniej w dolnej partii.

/Fot. Feretron, rozdarcie płótna./

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Feretron:

1. Wykonanie szczegółowej dokumentacji opisowej i fotograficznej przed przystąpieniem do prac - obrazującej stan zachowania obiektu przed pracami konserwatorskimi.
2. Demontaż obrazu. Wstępne mechaniczne oczyszczenie z luźnych nawarstwień, pajęczyn, kurzu i brudu.
3. Zabezpieczenie do transportu.
4. Transport do pracowni konserwatorskiej.
5. Dezynfekcja i dezynsekcja całej powierzchni, środki owadobójcze i pleśniobójcze nanoszone przez oprysk i pędzlowanie.

Drewniana rama z podstawą i zwieńczeniem:

6. Usunięcie wtórnych przemalowań i retuszy za pomocą doświadczalnie dobranych rozpuszczalników lub ich kompozycji.
7. Impregnacja elementów drewnianych – Paraloid B72 w acetonie.
8. Uzupełnienie mniejszych ubytków, otworów wylotowych po owadach dwuskładnikową żywicą epoksydową.
9. Uzupełnienie ubytków mechanicznych, szczelin rozspojień drewna oraz elementów rzeźbiarskich w technice zgodnej z oryginałem.
10. Uzupełnienie lub rekonstrukcja metalizacji w technologii analogicznej do zastosowanej pierwotnie.
11. Izolacja i zabezpieczenie metalizacji – szelak.
12. Pokrycie zachowanych polichromii akrylowym werniksem retuszerskim.
13. Uzupełnienie i retusze polichromii farbami olejno-żywicznymi.
14. Zabezpieczenie polichromii akrylowym satynowym werniksem końcowym.

Obraz

- a) Wstępne mechaniczne oczyszczenie obiektu z luźnych nawarstwień, kurzu, kopcia, patyny i innych osadów powierzchniowych.
- b) Zdjęcie obrazu z krosna. Ocena jego stanu zachowania. Jeżeli oryginalne krosna okażą się dobrze zachowane, zostaną one wyczyszczone, zaimpregnowane i użyte ponownie. Istnieje jednak prawdopodobieństwo, że

ich stan techniczny uniemożliwi ponowne wykorzystanie i zaistnieje konieczność wymiany na nowe.

- c) Oczyszczenie mechaniczne odwrocia z zabrudzeń powierzchniowych. Ocena stanu zachowania płótna, z uwagi na rozdarcie w części centralnej konieczne będzie wykonanie dublażu (płótno dublażowe dobrane grubością i splotem do oryginału, spoiwo dublażowe BEVA 371)
- d) Obserwacja obrazu w świetle VIS i UV w celu wykrycia wtórnych ingerencji, wcześniejszych konserwacji i napraw. Jeżeli takie istnieją i będą błędnie wykonane zostaną usunięte. Jeżeli będą wykonane zgodnie ze sztuką konserwatorską zostaną udokumentowane i pozostawione.
- e) Oczyszczenie lica obrazu z zabrudzeń powierzchniowych i usunięcie zmienionego optycznie werniksu. (do tego celu użyta zostanie mieszanina rozpuszczalników dobrana na podstawie wykonanych prób tak, aby nie uszkodzić oryginalnej warstwy malarskiej).
- f) Konsolidacja warstwy malarskiej i zaprawy w miejscach uwidoczniionych w trakcie prac odpsojeń. (plexitol B500).
- g) Uzupełnienie ubytków zaprawy kitem wiedeńskim oraz opracowanie faktury kitów.
- h) Ponowny montaż obiektu na krosna.
- i) Zabezpieczenie oryginalnej warstwy malarskiej werniksem retuszera.
- j) Retusz polichromii farbami olejno-żywicznymi.
- k) Zabezpieczenie warstwy malarskiej półmatowym werniksem końcowym.

Dodatkową problematyką dotyczącą przedmiotowego feretronu, która musi zostać uwzględniona w ramach prac to brak drugiego obrazu – wydruku. Sugeruję wykonanie oleodruku na płótnie, przyklejonym do sztywnego podłoża, obrazu tożsamego z występującym uprzednio w obiekcie „Gorejące serce Marii”. Przed wykonaniem propozycja obrazu musi zostać przedstawiona do akceptacji Wielkopolskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków (delegatura w Pile). Sztywne podłoże, np. sklejka ustabilizuje konstrukcję oraz ochroni obraz z przedstawieniem św. Marii od wtórnych zniszczeń.

15. Umieszczenie obrazów w feretrone.

16. Transport obiektu do kościoła i montaż w miejscu pierwotnym.

1

2

3

/Fot. Propozycje dla drugiego obrazu – oleodruku.

Propozycje ze strony <https://terrasanta.pl/k354,matka-boza-mb-serce.html/>

Kosztorys ofertowy

Konserwacja i restauracja feretronu z kościoła pw. Ścięcia Św. Jana Chrzciciela w Zawadzie

Wycena feretronu	Powierzchnia w dm ²	średnia krajowa III kwartał 2023	pozycja kosztorysu branżowego, przyjęty zakres z widełek przy 1 stopniu rewaloryzacji		Netto w zł	Vat 23% w zł	Brutto w zł
Obraz	45,6	7194,95	1. A - 2 obrazy na płótnie technika olejna, obraz 25 - 250 dm2, 0,52 % - 4,35 %	1,9	6233,705	1433,752	7667,457
Drewniane obramienie	246,16	7194,95	8. A - 1 rzeźba i elementy architektoniczne drewniane polichromowane 0,41 %- 3,12 %	0,9	15939,98	3666,195	19606,18
RAZEM					22173,68	5099,947	27273,63

Łączny koszt renowacji feretronu wynosi 27 273,63 zł brutto.

**PARAFIA
RZYMSKOKATOLICKA**
pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa
w Witankowie
Witankowo 24, 78-600 Wałcz
tel. 505-927-835

Tomasz

Myszkowska

ART-MA
konserwacja i restauracja dzieł sztuki
Agnieszka Myszkowska
ul. Ogrodowa 51, 60-185 Skórzewo
REGON 302432183 NIP 9562176105

UNIWERSYTET MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU
(nazwa uczelni)

Wydział Sztuk Pięknych
(nazwa jednostki organizacyjnej)

DYPLOM

ukończenia studiów w formie **stacjonarnej**
na kierunku **konserwacja i restauracja dzieł sztuki**
w specjalności **konserwacja i restauracja**
malarstwa i rzeźby polichromowanej
z wynikiem **bardzo dobrym**
i uzyskania w dniu **21 czerwca 2010** r.
tytułu zawodowego **magistra sztuki**

Kierownik poddanej
jednostki organizacyjnej

Agnieszka Kuligowska
art. mal. i rzeźb. polichrom. prof. II kl.

(pieczęć imienia i podpis)

Pieczęć
urzędowa

Toruń
(miejscowość)

dnia 21 czerwca 2010 r.

Rektor

prof. dr hab. Witold Wojtko
z up. Rektora

(pieczęć imienia i podpis)

Pan(i) **Agnieszka Kuligowska**
(imię i nazwisko)

data urodzenia **7 lipca 1985**

miejsce urodzenia **Toruń**

Agnieszka Kuligowska
(podpis posiadacza dyplomu)

Nr dyplomu **1400/133200/2010**

ZA ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

10.07.2024
Siedziwego
Myszkowsko

Konservator i Restaurator
Dzieł Sztuki
mgr Agnieszka Myszkowska
tel. 607 636 510

Toruń 2013-01-22

Prof. zw. dr kwal. II st. Bogumiła J. Rouba
Zakład Konserwacji Malarstwa i Rzeźby Polichromowanej
Instytut Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa
Wydział Sztuk Pięknych
Uniwersytet M. Kopernika w Toruniu

OPINIA

Mgr Agnieszka Myszkowska studiowała na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu konserwację-restaurację malarstwa i rzeźby polichromowanej w latach 2004-2010. Jako studentka wykazywała duże uzdolnienia plastyczne, uzyskiwała bardzo dobre oceny z wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych. Przy powierzanych jej w czasie studiów obrazach, rzeźbach, zabytkowych ramach pracowała zawsze sumiennie, zgodnie z etyką konserwatorską. Studia ukończyła z wynikiem bardzo dobrym. Za pracę magisterską przyznano jej Nagrodę imienia prof. Jerzego Remera.

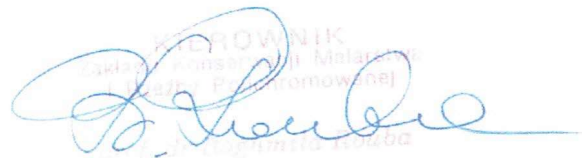
Aktywnie uczestniczyła w życiu naukowym i społecznym Zakładu. Podczas studiów odbyła trzy praktyki konserwatorskie z tego w roku 2006 na przełomie lipca i sierpnia odbyła praktykę pod moim kierunkiem, podczas której brała udział w konserwacji polichromii ściennych autorstwa W. Żebrowskiego z II poł. XVIII w. w kościele oo. Bernardynów w Skępem.

Obowiązkowość, odpowiedzialność i staranność w pracy sprawiła, że jeszcze jako studentkę zatrudniałam ją w okresie wakacyjnym, jako młodego członka kierowanego przeze mnie zespołu konserwatorów-restauratorów dzieł sztuki przy malowidłach ściennych. Pracowała w moim zespole od października 2006 do kwietnia 2007 przy konserwacji drewnianego stropu z początku XX w. w auli im. Ludwika Kolankowskiego w Collegium Maius w Toruniu. Od lipca do września 2009 była członkiem kierowanego przeze mnie zespołu konserwatorskiego, pracującego przy kolejnym etapie polichromii W. Żebrowskiego z II poł. XVIII w. w kościele klasztornym oo. Bernardynów w Skępem.

Pani Agnieszka Myszkowska wybrała kierunek studiów zgodny z własnymi zamiłowaniem i predyspozycjami. Jest osobą spokojną, sumienną i odpowiedzialną, można więc przypuszczać, że poradzi sobie z zagadnieniami i problemami, które będzie musiała rozwiązywać jako konserwator-restaurator prowadzący własną firmę.

**ZA ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM**

1.02.2014
skdrewa
Myszkowska

KIEROWNIK
Zakład Konserwacji Malarstwa i Rzeźby Polichromowanej
Prof. zw. dr kwal. II st. Bogumiła J. Rouba

100-100 TORUŃ III Główna 7
17-100 TORUŃ III Główna 7
tel. 41 834 10 00

Toruń 21.02.2017

ZAŚWIADCZENIE

Potwierdzam, że Pani Agnieszka Myszkowska była członkiem zespołu, który zajmował się konserwacją i restauracją:

- w okresie od 02.2010 do 06.2011 oraz od 09.2011 do 10.2011 polichromii ściennych autorstwa Józefa Mehoffera z początku XXw. w neogotyckim kościele pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Turku,

- w okresie od 07.2011 do 08.2011 polichromii ściennych autorstwa A. Swacha z 1711 r. w małej kopule w pocysterskim kościele pw. Najświętszej Marii Panny i św. Mikołaja w Łądzie,

- w okresie od 05.2012 do 09.2012 polichromii ściennych autorstwa J.W.Neunheartza – 1730-32 - w kopule wielkiej, w pocysterskim kościele pw. Najświętszej Marii Panny i św. Mikołaja w Łądzie w ramach I etapu prac.

W roku 2015 wspólnie z Panią Anną Majewską-Rau kierowała IV etapem prac konserwatorskich i restauratorskich przy polichromiach ściennych autorstwa J.W.Neunheartza – 1730-32 - w kopule wielkiej, w pocysterskim kościele pw. Najświętszej Marii Panny i św. Mikołaja w Łądzie.

W trakcie pracy Pani Agnieszka Myszkowska wykazywała się dużym zaangażowaniem, umiejętnością kierowania zespołem, a także znajomością sztuki i etyki konserwatorskiej, co wraz ze zdolnościami manualnymi umożliwiało prawidłowe wykonanie pełnego zakresu prac przy zabytkowych obiektach.

PRO RESTAURO s.c.
Karolina Świerczewska
Paweł Świerczewski
62-700 Turek, ul. Jedwabnicza 4
NIP 668 196 83 48

ZA ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

1.02.2020

skrzewski
Myszkowska

"ANTA"
Pracownia Konserwacji Dziej Sztuki
Arkadiusz Wypych
62-025 KOSTRZYŃ ul. Matceji 16
tel. (0) 11 817-27-91
Regon 634455391 NIP 733-110-96-75

Kostrzyn Wlkp. 20.01.2013

REFERENCJE

Pani Agnieszka Myszkowska w okresie od listopada 2011 do marca 2012 roku brała udział w pracach konserwatorskich prowadzonych przez firmę.

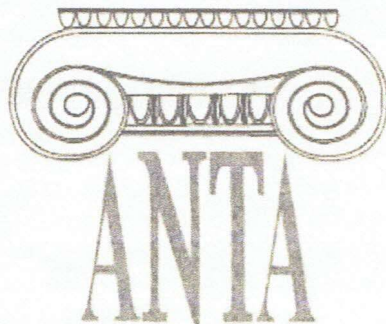
Wykonała pełną konserwację

- 6 obrazów z ołtarza głównego z kościoła farnego w Wągrowcu
- obrazu Katarzyny Aleksandryjskiej z ołtarza głównego z kościoła parafialnego w Kretkowie
- obrazu Matki Boskiej Kretkowskiej z ołtarza głównego z kościoła parafialnego w Kretkowie

Pani Agnieszka, jako Dyplomowany Konserwatorem Zabytków, jest w pełni samodzielnym pracownikiem. Wykazała się profesjonalizmem, dużym zaangażowaniem i starannością w wykonywaniu powierzonych jej zadań.

Wykazała się również szczególną umiejętnością pracy w zespole.

W przyszłości chętnie podejmiemy współpracę z Panią Agnieszką.

"ANTA"
Pracownia Konserwacji Dziej Sztuki
ARKADIUSZ WYPYCH
WŁAŚCICIEL

ZA ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM
1.07.2024
Słobrowicz
Lyszkowska

OŚWIADCZENIE

o posiadanym tytule prawnym do zabytku ruchomego

Niniejszym oświadczam/y, że:

(właściwe podkreślić)

w przypadku osoby fizycznej:

- Ja/My (imię, nazwisko, adres)

.....
Nie dotyczy

.....
posiadam/y tytuł prawny do zabytku ruchomego stanowiącego rzecz ruchomą:

w przypadku osoby prawnej (np. parafii) lub innej jednostki organizacyjnej:

- reprezentowana/y przeze mnie (nazwa i adres)

.....
Parafia rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Witankowie, Witankowo 24,
78-600 Wałcz

.....
posiada tytuł prawny do zabytku ruchomego stanowiącego rzecz ruchomą:

a mianowicie do: (określenie zabytku) feretron z obrazem „św. Anna ucząca czytać Marię”
znajdującego się w Kościele pw. Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Zawadzie

w miejscowości: 64-930 Szydłowo, przy ul. Zawada 13

wynikający z:

(właściwe podkreślić)

- Prawa własności
- Ograniczonego prawa rzeczowego (jakiego).....
- Stosunku zobowiązaniowego (jakiego).....
- Inne.....

Data

06.02.2024 r.

Czytelny podpis osoby składającej oświadczenie

PARAFIA
RZYMSKOKATOLICKA
pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa
w Witankowie
Witankowo 24, 78-600 Wałcz
tel. 505-927-835

4s. Tomasz Szenczyk

**BISKUP
KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKI**

DEKRET

Niniejszym z dniem 31 lipca 2016 r. zwalniam Wielebnego Księdza z obowiązków wikariusza w parafii pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Świdwinie i jednocześnie – na mocy kan. 523 KPK – **mianuję Księdza proboszczem** parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Witankowie, dekanat Wałcz.

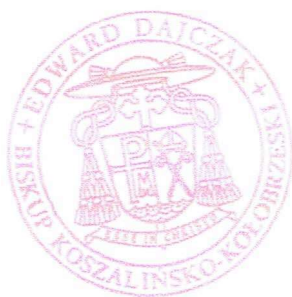
Parafię pw. pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Witankowie należy przejąć zgodnie ze statutem 288 I Synodu Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej, w obecności Księdza Dziekana. Protokół zdawczo-odbiorczy należy sporządzić w trzech egzemplarzach i jeden dostarczyć do Kurii Biskupiej, drugi do akt dziekańskich a trzeci pozostawić w archiwum tamtejszej parafii.

Ponieważ parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Witankowie nie posiada jeszcze plebanii, Ksiądz Proboszcz zamieszka na plebanii parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Skrzatuszu.

Na nowym stanowisku, które należy objąć z dniem 1 sierpnia 2016 r., życzę Księdzu wszelkich łask Bożych i z serca błogosławię.

Dan w Koszalinie we wspomnienie bł. Czesława
dnia 20 lipca RP 2016

Znak: PSz 7 - 1/16

+ Edward Dajczak
+ Edward Dajczak
Biskup Koszalińsko-Kołobrzegi

ks. dr Wacław Łukasz
ks. dr Wacław Łukasz
Kancierz Kurii

Przewielebny Ksiądz
Tomasz SZEWCZYK
Świdwin /par. pw. MB Nieustającej Pomocy/

ZA ZGODNOŚCIĄ Z ORYNAŁEM
18.02.2024r. Witankowo

**PARAFIA
RZYMSKOKATOLICKA
pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa
w Witankowie
Witankowo 24, 78-600 Wałcz
tel. 505-927-835**

ks. Tomasz Szeńczyk